

شیوه های و راهکار های برای بهتر شدن آموزش معلمان

علیرضا قنبرزاده شاهخالی^۱، علی صالح نژاد لنگرودی^۲، علیرضا حسین پور مقدم^۳، امیرحسین زندلی^۴، علی امینیان دریاسری^۵،
علی آقاجانزاده کندسری^۶

^۱ دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام علی (ع) رشت، ایران، Erfangh1231@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام علی (ع) رشت، ایران، Ali09115044015b@gmail.com

^۳ دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام علی (ع) رشت، ایران، hosseinpourmoghadamali@gmail.com

^۴ دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام علی (ع) رشت، امیرحسین زندلی 1381@gmail.com

^۵ دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام علی (ع) رشت، ایران، aliaminian79@gmail.com

^۶ دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام علی (ع) رشت، ایران، aliaghajanzadeh14@gmail.com

چکیده

اگر بخواهیم تغییری در زندگی اجتماعی به وجود آوریم باید از مدرسه آغاز کنیم و اگر بخواهیم تغییری را از مدرسه شروع کنیم، بی تردید باید از معلم شروع کنیم و مهم اینکه هیچ اصلاحی نمی تواند بدون همکاری و مشارکت فعال معلمان موفق شود. ولی کدام معلم؟ معلمی که می خواهد در جامعه کنونی اصلاحاتی را ایجاد کند باید دارای چه ویژگی ها، مهارت ها و قابلیت هایی باشد؟ آیا در عصر دانایی فقط دانا بودن و داشتن دانش و اطلاعات کافی است؟ به نظر می رسد می توان بهترین معلمان را کسانی دانست که اوقات خود را صرف یادگیری می کنند. یک معلم کار آمد معمولاً تحولات مربوط به رشته خود را تعقیب می کند و دائماً مهارت های خویش را بهبود می بخشد. آنها همواره در حال آموختن هستند. به عبارتی دیگر آنها دائماً در حال شاگردی کردن هستند.

واژه های کلیدی:

معلمان، تدریس، مدرسه، آموزش.

۱. مقدمه

چگونه کلاس جذاب تری داشته باشیم؟ - هر معلمی با بالا رفتن تجربه اش بی خواهد برد که باید به برخی کارهای ضروری در کلاس درس توجه نماید، بعضی اعمال را نباید انجام دهد، و خود را در کلاس برای دقایقی به جای شاگردان فرض نماید. تجربه نشان داده معلمانی که در کلاس درس فعالیت و تحرک بیشتری داشته، به شغل خود علاقه و عشق می ورزند، هدف های متنوعی دارند، درگیری ها و جنگ اعصاب کمتری داشته باشند، دیر تر از دیگران فرسوده و شکسته خواهند شد و همیشه به عنوان فردی شاداب و با نشاط و موفق در شغل خود نزد دیگران شناخته شده اند. در زیر به صورت خلاصه، کارهایی که معمولاً در کلاس درس باعث جلب توجه دانش آموزان، علاقمندی به درس و معلم و نشاط آنان میشود و برگرفته از تجارب شخصی است، ذکر می گردد.

آموزش معلمان به سیاست ها، رویه ها و مقاصد طراحی شده برای تأمین معلمان دارای دانش کافی، نگرش درست، رفتار خوب و مهارت هایی که برای انجام وظایفشان در کلاس، مدرسه و جامعه گسترده تر نیاز دارد، اشاره دارد. کسانی که معلمان را آموزش می دهند افراد حرفه ای هستند. به آنها مربیان معلم (teacher trainer) می گویند.

"تربیت معلم" را می توان از جمله حساسترین و مهم ترین مؤلفه های نظام های تعلیم و تربیت دانست؛ چرا که موفقیت و عدم موفقیت در ایجاد تحول در نظام های آموزشی، منوط به توانمندی ها و قابلیت های حرفه ای معلمان است که مجریان اصلی برنامه هادر محیط واقعی هستند.

پیشرفت های سریع علوم تجربی، ریاضی، فنی و علوم انسانی، به ویژه علوم تربیتی، روانشناسی و تکنولوژی آموزشی در جهان امروز، ایجاب می کند که معلمان تمام دوره های مختلف تحصیلی به طور مستمر به دانش افزائی، خودسازی و کسب مهارت های لازم در انتقال عناصر فرهنگی به نسل آینده بپردازند و کودکان، نوجوانان و جوانان را با حاصل تحقیقات و تجربیات و نوآوری های بشری با استفاده از شیوه ها، فنون و ابزار مناسب آشنا سازند. این امر معمولاً در دو شکل آموزش پیش از خدمت (تحصیل در مراکز تربیت معلم) و ضمن خدمت انجام می پذیرد و در آموزش ضمن خدمت نیز از روش های حضوری، نیمه حضوری، مکاتبه ای، خودآموزی، آموزش رادیویی و تلویزیونی و غیره استفاده می شود.

امروزه ما در عصر توانایی اطلاعات و ارتباطات و به کلامی در عصر دانایی به سر می بریم. فناوری های جدید، به ویژه فناوری های مربوط به عرصه اطلاعات و ارتباطات زمینه تحولات سریع و غیر قابل برگشتی در جهان فراهم آورده است. این تحولات نیز دنیای جدیدی را شکل داده و به ظهور رسانده که از قسمت های گوناگونی تشکیل شده است که دائماً در حال تعامل با یکدیگر و تأثیرپذیری از هم می باشند.

این تغییرات، تحولات و تعاملات چالش هایی را در جامعه کنونی به وجود آورده است که یکی از این چالش ها در زمینه آموزش و پرورش است که باعث شده است نگاهی نو به این سیستم فراهم شود. آموزش و پرورش که قرار است انسان را برای آینده آماده کند. بنابر همین وظیفه، باید توانایی رو به رو شدن با چالش هایی را که تحولات کنونی رو در روی نسل حاضر قرار می دهد، داشته باشد. طبیعت آموزش و پرورش آن را به مثابه یک فرایند کیفی بر حسب آن چه باید باشد شرح می دهد، نه آنچه هست. از این رو، ماهیت آن زاینده، پویا، تغییر پذیر و منعطف است و ناگزیر رو به رشد و تعالی و تغییر. افزون بر آن آموزش و پرورش به منزله ی پرورش دهنده ی نیروی انسانی مورد نیاز در فرایند تعامل فناورانه عصر دانایی نقش بی بدیل خود را در جهان حفظ کرده است.

تمام کنفرانس های بزرگ سازمان ملل با هر موضوعی که داشته اند، یک صدا اعلام کرده اند که آموزش و پرورش کلید تغییر مسیر جهانی است؛ و اگر بخواهیم تغییری در زندگی اجتماعی به وجود آوریم باید از مدرسه آغاز کنیم و اگر بخواهیم تغییری را از مدرسه شروع کنیم بی تردید باید از معلم شروع کنیم و مهم اینکه هیچ اصلاحی نمی تواند بدون همکاری و مشارکت فعال معلمان موفق شود. ولی کدام معلم؟ معلمی که می خواهد در جامعه کنونی اصلاحاتی را ایجاد کند باید دارای چه ویژگی ها، مهارت ها و قابلیت هایی باشد؟ آیا در عصر دانایی فقط دانا بودن و داشتن دانش و اطلاعات کافی است؟

۲. روش های توانمند سازی معلمان در کشور های مختلف

ایران

در ایران یادگیری هنگام یاددهی سابقه‌ای طولانی دارد، اساتید برجسته‌ی مدارس نظامیه و مدارس علوم دینی و دیگر سازمان‌های تربیتی و آموزشی کشور ما ضمن آموزش به دانشجویان، خود به دانش‌اندوزی، پژوهش، تألیف و تصنیف کتاب‌های متعدد همت گماشته‌اند. با گسترش مدارس ابتدائی و متوسطه به سبک جدید و نیاز معلمان این مدارس به اطلاعات روانشناسی و علوم تربیتی و روش‌های تدریس، در دارالفنون کلاس‌های آموزش ضمن خدمت تشکیل شد و توجه به آموزش معلمان در حین تدریس در قانون تعلیمات اجباری و دیگر قانون‌های آموزش و پرورش از جمله قانون استخدام کشوری مورد تأکید قرار گرفت. در تشکیلات اداری وزارت آموزش و پرورش تا سال ۱۳۴۷ اداره‌ی آموزش کارکنان زیر نظر دفتر تشکیلات و روش‌ها به‌وجود آمد و در سال ۱۳۵۱ در تشکیلات جدید این وزارتخانه برای اولین بار دفتری با عنوان دفتر آموزش ضمن خدمت ایجاد شد. در سال ۱۳۵۲ در دفتر آموزش ضمن خدمت چهار واحد پژوهش و انتشارات، برنامه‌ریزی، اجراء کارآموزی‌ها و ارزشیابی پیش‌بینی شد.

آموزش ضمن خدمت

در ایران نیز مانند بسیاری از کشورها، آموزش ضمن خدمت به صورت شاگرد-استادی وجود داشته است، اما آموزش ضمن خدمت به صورت امروزی و به شیوه مؤسسه‌ای تا اواسط دهه‌ی ۱۳۱۰ مطرح نبوده است. در سال ۱۳۱۴ در راه‌آهن ایران مرکزی به نام «هنرستان فنی راه‌آهن» تأسیس شد.

دگرگونی‌های سیاسی و اجتماعی در ایران نیز توجه دولت را به امر آموزش نیروی انسانی در بخش دولتی معطوف کرد. چنان‌که در تهیه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵، فصل جداگانه‌ای به امر آموزش کارکنان اختصاص داده شد. این اقدام نقطه آغازی در امر آموزش نیروی انسانی در سطح گسترده و منظم تلقی گردید. تأسیس مرکز آموزش مدیریت دولتی در سال ۱۳۴۸ و آغاز فعالیتهای آموزشی این مرکز جهت آموزش گسترده و منظم در دوره‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت، علاوه بر فراهم‌نمودن زمینه‌های آموزش کارکنان دولت، اهمیت موضوع را بیش از پیش آشکار نموده و راه را برای تجدید بنای نیروی انسانی در سازمانهای دولتی باز کرد.

آموزش ضمن خدمت معلمان

در ایران دانشگاه فرهنگیان، توانمندسازی و ارتقای شایستگی‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای منابع انسانی وزارت آموزش و پرورش از طریق آموزش‌های کوتاه‌مدت و تحصیلات تکمیلی را بر عهده دارد. یک میلیون معلم در آموزش و پرورش نیاز به بهسازی دارند و این کار در دانشگاه فرهنگیان زمینه‌ساز تحول در نظام آموزش و پرورش است. از دیرباز مراکز تربیت معلم محوری‌ترین پایگاه در امر آموزش و توانمندسازی معلمان و کارکنان وزارت آموزش و پرورش بوده‌اند. توسعه مهارت حرفه‌ای و توانمندی‌های علمی و تربیتی معلمان با ارتقای کیفی آموزش‌های ضمن خدمت و برنامه‌ریزی برای روزآمد کردن اطلاعات تخصصی و تحصیلات تکمیلی معلمان متناسب با نیاز آموزش و پرورش جزو سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش است. [۱] این مسئولیت بر عهده مرکز بهسازی منابع انسانی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان است.

اهمیت آن در ایران

ایران کشوری بزرگ و نسبتاً پرجمعیت است که در حال حرکت به سوی پیشرفت است و از نیروی انسانی جوان بزرگی برخوردار است. ایران ساختار اداری بزرگی دارد و سطح سواد و دانش بسیاری از کارکنان این کشور در سطح مطلوبی نیست. همچنین بسیاری از افراد نیز ممکن است در شغلی غیرمرتبط با رشته‌ی تحصیلی‌شان مشغول تحصیل باشند. این موارد و موضوعات بسیار دیگری اهمیت فراوان آموزش ضمن خدمت را در ایران نشان می‌دهد.

ایران سالهاست برای رسیدن به پیشرفت و توسعه مطلوب در تکاپوست، یکی از اهداف راهبردی و بلندمدت مدیران بلندپایه این کشور، رهانمودن اقتصاد کشور از درآمدهای نفتی و اتکاء به درآمدهای غیرنفتی به عنوان مهمترین منبع درآمد و مؤثرترین ابزار توسعه می‌باشد. در این راستا آموزش نیروی انسانی و ارزیابی آثار آن بر افزایش عملکرد آنان، بسیار حایز اهمیت است. آموزش صحیح نیروی انسانی، ضمن اینکه در سطح سازمانهای دولتی باعث ارتقاء عملکرد کارکنان و سازمان می‌گردد زمینه‌های برخورد مناسبتر کارکنان با مراجعان را نیز فراهم می‌نماید. رابطه‌ای که در ایران هنوز از جایگاه مطلوبی برخوردار نیست. در این زمینه تاکنون پژوهشهای کاربردی قابل توجهی انجام نگرفته است.

انواع آموزش‌های ضمن خدمت

آموزش ضمن خدمت با توجه به ماهیت آموزشها، مدت زمانی که برای آموزش در نظر گرفته می‌شود و نیز هدف و منظور از آموزش، متفاوت است. بر این پایه، آموزش ضمن خدمت به موارد زیر تقسیم می‌شود:

- برپایه زمان: کوتاه‌مدت - بلندمدت - ترکیبی
- برپایه هدف: توجیهی - بازآموزی - جبرانی - دانش‌افزایی
- برپایه ماهیت: ویژه - تخصصی

آموزش ضمن خدمت معلمان

در ایران دانشگاه فرهنگیان، توانمندسازی و ارتقای شایستگی‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای منابع انسانی وزارت آموزش و پرورش از طریق آموزش‌های کوتاه‌مدت و تحصیلات تکمیلی را بر عهده دارد. یک میلیون معلم در آموزش و پرورش نیاز به بهسازی دارند و این کار در دانشگاه فرهنگیان زمینه‌ساز تحول در نظام آموزش و پرورش است. از دیرباز مراکز تربیت معلم محوری‌ترین پایگاه در امر آموزش و توانمندسازی معلمان و کارکنان وزارت آموزش و پرورش بوده‌اند. توسعه مهارت حرفه‌ای و توانمندی‌های علمی و تربیتی معلمان با ارتقای کیفی آموزش‌های ضمن خدمت و برنامه‌ریزی برای روزآمد کردن اطلاعات تخصصی و تحصیلات تکمیلی معلمان متناسب با نیاز آموزش و پرورش جزو سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش است. این مسئولیت بر عهده مرکز بهسازی منابع انسانی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان است.

سنگاپور

برنامه‌های آموزش حرفه‌ای معلمان در سنگاپور، بوسیله شورای ملی آموزش و پرورش تهیه و تدوین شده است که شامل دوره‌های زیر است:

- دوره چهار ساله لیسانس برای تدریس در دوره ابتدایی و راهنمایی
- گذراندن یک دوره یک ساله پس از فارغ التحصیل شدن در یک رشته دانشگاهی که با گذراندن این دوره، دانشجویان می‌توانند معلم ابتدایی یا راهنمایی شوند.
- گذراندن دیپلم آموزشی که مدت آن دو سال بوده و می‌توان با گذراندن این دوره، معلم ابتدایی شد.

• دوره های ضمن خدمت که برای تمرین عملی تدریس، از سوی شورای ملی پیشنهاد شده است.

اگر چه جمعیت دانش آموزی سنگاپور همانند ایران جوان است، ولی متوسط سن معلمان ابتدایی و متوسطه آن ۴۱ سال است.

در نظام آموزشی سنگاپور، تربیت معلمان با قابلیت بالا که بتوانند تمام نیازهای مربوط به مدارس ابتدایی و راهنمایی را پاسخگو باشند، در اولویت قرار دارد. مدرنیزه و روزآمد کردن مداوم دانش، کارایی و توانایی معلمان در حوزه آکادمیک و حرفه ای و همچنین توسعه کالج های تربیت معلم به عنوان مراکز رشد حرفه ای معلمان، در دستور کار مسئولان آموزش و پرورش سنگاپور قرار دارد.

برنامه درسی دوره تربیت معلم شامل سه سرفصل اصلی است که عبارتند از: دروس تخصصی، دروس تربیتی و آموزشهای ارتقای حرفه ای معلمان. آموزشهای تربیتی شامل واحدهای درسی با عناوین: روانشناسی آموزشی، روش های تعلیم و تربیت، آموزش و پرورش در سنگاپور، زبان انگلیسی و مالیایی، تکنولوژی آموزشی، آموزش اخلاقی، و دیگر دروس خدمات آموزشی است. در بخش دروس تخصصی، لازم است تا دانشجویان دوره تربیت معلم، دروس اختصاصی مربوط به علوم و ریاضیات را که هماهنگ با برنامه درسی تلفیقی مدارس است، فرا بگیرند. در بخش آموزشهای حرفه ای نیز معلمان آینده علوم موظف هستند تا واحدهایی در زمینه، اقتصاد خانواده، موسیقی، هنر، رایانه و فناوری ITC بگذرانند [۲].

].

برنامه درسی تربیت معلم در سنگاپور، بیشتر دانش آموز محور بوده و این امر استفاده از روش سخنرانی در فرایند یاددهی - یادگیری را به شدت کاهش داده است. در حال حاضر حرکت به سمت فعال شدن سیستم آموزشی و درگیر شدن دانشجویان تربیت معلم در فعالیتهای خود یادگیری است. در پایان دوره تحصیلی، دانشجویان باید دوره کارورزی را بگذرانند. این دوره بین ۱۲ تا ۱۶ هفته بوده و بعد از سپری شدن آن ارزشیابی انجام می شود. ارزشیابی از دانشجو معلمان هم طی دوره تحصیلی و هم در پایان دوره به صورت کتبی انجام می گیرد. دولت سنگاپور برای برقراری توازن بین تئوری و عمل، تعداد مدارس تجربی را برای تمرین معلمی و کارورزی افزایش داده است.

کره

I. برنامه های آموزشی

برنامه های درسی در دوره های علوم تربیتی و تربیت معلم عبارتند از:

دروس عمومی و دروس تربیتی، ۳۰ درصد از کل دوره به دروس عمومی (علوم انسانی، علوم طبیعی، علوم اجتماعی و تربیت بدنی) و بقیه به دروس تربیتی اختصاص یافته است. دروس تربیتی نیز عبارتند از:

تئوری های تربیتی و دروس مربوط به مواد برنامه درسی و روشهای تدریس .

II. آموزش پیش از خدمت

دو نوع انیستیتوی تربیت معلم در کره وجود دارند: دانشگاههای آموزش (کالجهای آموزش سابق) برای تربیت معلمان مدارس ابتدایی و کالجهای آموزشی تربیت معلمان دبیرستانی

هر دو مرکز برنامه های چهارساله ارائه می نمایند. معلمان مدارس ابتدایی دریا زده دانشگاه آموزشی تعلیم می بینند. تمامی اینها دانشگاههای تحت نظر دولت هستند. حدود ۵۰۰۰ معلم در هر سال تربیت میشوند. حدوداً ۷۰ درصد آنها از اشتغال پس از آموزش اطمینان دارند.

آموزش دبیران دبیرستان عمدتاً در کالجهای آموزشی بوقوع میبویند و نیز میتواند در هر کالج یا دانشگاه معتبر صورت پذیرد. سیزده کالج آموزش ملی و ۲۹ کالج آموزش خصوصی وجود دارند و مسئول تربیت حدود ۱۲۰۰۰ معلم ابتدایی و دبیرستانی در هر سال میباشند.

توسعه برنامه های آموزشی در دانشگاه جهت تکمیل عملکرد کالجهای آموزش انجام گردید، و نیز در جهت پیشبرد آموزش دبیران دبیرستان و معلمان مدارس ابتدایی، وزارت آموزش و توسعه منابع انسانی در حال حاضر دوره های آموزشی را اصلاح کرده و یک سیستم انتخاب معلم جدید را آغاز نموده است.

دوره های آموزش جدید بر فن پرورش کودک و اخلاق معلمان تأکید مینمایند و اهمیت بیشتری به توانایی مدیریت اطلاعاتی شامل آموزش کامپیوتر و مهارتهای مدیریت کلاسی می دهند. حمایت از مهارتها با هدف مشاوره دانش آموزی هم مورد تأکید قرار میگیرد.

III. آموزش ضمن خدمت

در سطح محلی شانزده انیستیتوی تربیت معلم و استانهای و شهرهای بزرگ تحت نظر مشاوره ناظری از دفتر آموزش، ۱۱ انیستیتوی تربیت معلم ابتدایی وابسته به دانشگاههای آموزشی و ۵۱ انیستیتوی تربیت معلم وابسته به دانشگاهها وجود دارند.

برنامه های آموزش صلاحیت متشکل از دوره هایی هستند که پیش از ۱۸۰ ساعت (۳۰ روز) را با اختصاص ۱۰ تا ۲۰ درصد جهت آموزش عمومی، ۱۰ تا ۲۰ درصد جهت دوره های آموزش اولیه و ۶۰ تا ۸۰ درصد جهت یک موضوع تخصصی تشکیل می گردند. جهت تکمیل دوره آموزش یاد آور، حداقل ۶۰ ساعت (۱۰ روز) لازم است. علاوه بر این، کالج آموزش دانشگاه ملی کره یک انیستیتوی تربیت معلم برای ادامه آموزش برگزار میکند

فرانسه

الف- آموزش معلمین ابتدایی

استخدام معلمان پیش دبستانی و ابتدایی به دو صورت آزمون بیرونی و آزمون درونی است که در آزمون بیرونی، معلمین با مدرک تحصیلی دیپلم دو سال در مراکز تربیت معلم آموزش می بینند و با یک سال کارآموزی وارد آموزش و پرورش می شوند. آزمون درونی، برای معلمین دارای سه سال تجربه تدریس است که به استخدام رسمی آموزش و پرورش درمی آیند.

ب- آموزش معلمین متوسطه

معلمین دوره های متوسطه باید علاوه بر مدرک تحصیلی لیسانس، گواهینامه مهارت تدریس را از کالج داشته باشد. همچنین معلمین رشته دبیری در دانشگاهها قرارداد خدمت ده ساله تدریس با دولت منعقد می کنند. ساعت تدریس معلمان دوره سیکل یک ۲۱ ساعت تدریس در هفته، معلمین برخوردار از گواهینامه تدریس ۱۸ ساعت تدریس در هفته و برخوردار از مدرک استادی ۱۵ ساعت در هفته می باشد. آموزش ضمن خدمت نیز در طول سال تحصیلی برای معلمین به تناسب مقطع تحصیلی آنان پیش بینی و اجرا می شود.

آمریکا

آموزش معلمین ابتدایی

شرایط آموزش و کسب گواهی نامه معلمین ابتدایی (دبستان) و کودکستان (مهد کودک) از طریق دولتهای ایالتی تعیین می گردد که نیاز به امتحانات ورودی قبل از ورود به آموزش معلم ارجحیت داشته و مجدداً آموزش معلمی از قبل از کسب گواهی نامه تکمیل نمایند. در پنج ایالت امتحان برگزار نمی گردد و در دوازده ایالت تنها ارزیابی جزئی از مهارت ها به عمل می آید. در سی و هشت ایالت نیاز به تکمیل برنامه تحصیلات تعیین شده در سطح دوره لیسانس به منظور کسب گواهی نامه و تکمیل رضایت بخش دوره عملی می باشد .

تحصیلات دوره لیسانس باید در یک مؤسسه رسمی در ۴۷ ایالت و در مؤسسه مورد تأیید ایالت در سه مرحله دیگر تکمیل گردد. اولین گواهی نامه آموزشی ، مدرک لیسانس همراه با کسب گواهی نامه می باشد . اغلب بیشتر ایالتها سطوح تکمیلی کسب گواهی نامه ای که مبنی بر تجربه و آموزش اضافی باشد را پیشنهاد می نمایند و بسیاری از معلمین در این سطح مدرک فوق لیسانس را دریافت می نمایند . تکمیل و تداوم آموزش حرفه ای به منظور حفظ گواهی نامه در ۴۲ ایالت ضروری و لازم می باشد .

آموزش معلمین متوسطه

شرایط آموزش و کسب گواهی نامه معلمین متوسطه از طریق هر ایالتی تعیین می گردد که نیاز و الزام به امتحانات ورودی قبل از ورود به آموزش معلم ارجحیت داشته و مجدداً آموزش معلمی را قبل از کسب گواهی نامه تکمیل نمایند .

در ۵ ایالت الزام به امتحان وجود ندارد و در ۱۲ ایالت تنها ارزیابی جزئی از مهارتها به عمل می آید . و ۱۹ ایالت الزام به یک دوره کارشناسی است که تمرکز اصلی اش بر روی رشته ای است که آموخته می شود و در ۲۵ ایالت تمرکز جزئی بر روی آموزش و یا الگوی دیگری از دوره های مربوطه ضروری و لازم می باشد. همچنین در ۳۸ ایالت تکمیل و اتمام موفقیت آمیز دوره نظارت عملی ضروری میباشد. تحصیلات دوره لیسانس باید در یک مؤسسه رسمی در ۴۷ ایالت و در مؤسسه مورد تأیید ایالت در سه سطح دیگر تکمیل گردیده شود .

اولین گواهی نامه آموزشی مدرک لیسانس همراه با کسب گواهی نامه و جواز می باشد . اغلب ایالتها سطوح تکمیلی کسب گواهی نامه ای که مبنی بر تجربه و آموزش اضافی و بیشتر باشد را پیشنهاد مینماید و بیشتر معلمین این دوره حداقل مدرک فوق لیسانس را دریافت می دارند. تکمیل و تداوم آموزش حرفه ای در ۴۲ ایالت به منظور حفظ جواز و گواهی نامه ضروری و لازم می باشد .

آموزش معلمین استثنایی

معلمین آموزش ویژه در اغلب ایالتها تحت برنامه های ویژه و مشخص شده در سطح کارشناسی و سطح کارشناسی ارشد آموزش داده می شوند و همچنین بطور جداگانه تأیید و آموزش داده می شوند .

۴۷ ایالت چنین معلمینی را مطابق با تخصص خاص و ویژه ای که آنها کسب و تجربه کرده اند برای مثال آموزش ناشنوایان ، آموزش نابینایان و آموزش معلولینی که برای کار و حرکت آموزش داده می شوند ، تأیید و تصدیق مینماید. در حالیکه حداقل نیاز و شرط آکادمیک مدرک کارشناسی در ارتباط با آموزش ویژه یا رشته ای مربوط به آن (مانند روانشناسی پرورشی) میباشد ، هدف چنین تصرف و دارائی معلم مدرک فوق لیسانس می باشد. پرسنل ویژه آموزش ندیده باید در اغلب ایالتها آمریکا تأیید کردند؛ این استثنائات شامل مدیران مدرسه ، رؤسای مدرسه (مشاوران) ، پرسنل بهداشت مدرسه (روانشناسان ، پرستاران) ، کتابداران مدرسه و موارد دیگر میباشد. در بیشتر این رده بندیهای حرفه ای مدرک فوق لیسانس یا بالاتر برای اولین گواهی ضروری و لازم می باشد. مدیران مدرسه ، بویژه مدیران (ناظران) و ناظران معمولاً به کسب گواهی نامه معلمی ملزم می گردند .

۳. چگونگی یک معلم خوب باشیم

۱- به محض مشاهده علائم خستگی در دانش آموزان و حواس پرتی آنان ، جریان تدریس یا پرسش را قطع کرده و به آنها اجازه داده شود که از جای خود بلند شده ، کشش عضلانی داشته ، نفسی بکشند و دقایقی کوتاه آزاد باشند (در این حال تحمل برخی مزه پرانی ها به

هم در جلسات اول، ضروری است و سپس عادت خواهند کرد)، اگر بدون توجه به خستگی دانش آموزان به تدریس یا پرسش ادامه دهیم، در واقع کاری بیهوده و بی ثمر را دنبال خواهیم کرد.

۲- هیچگاه بدون اطلاع قبلی، پرسش کلاسی یا امتحان کتبی برگزار نکنیم و حتی در جلسه قبل، صفحات و نوع پرسش و حتی افرادی که از آنان پرسش شفاهی انجام می شود تلوینجا" مشخص شوند و این صرفاً" برای رفع حالت اضطراب دانش آموزان است، برخی معلمان برای حالت "همیشه آماده باش بودن کلاس" توجهی به این نکته ندارند که امتحان یا پرسش بدون اطلاع قبلی، از نظر دانش آموزان نوعی مچ گیری محسوب می شود. در رابطه با دانش آموزانی که از آنان پرسش به عمل می آید باید گفت معمولاً" به سه دسته تقسیم می شوند و هر کسی تکلیف خود را خواهد دانست و در کنار آن پاسخ گویی داوطلبانه هم مد نظر قرار می گیرد و بدین ترتیب دانش آموزان تمایل بیشتری هم برای جواب دادن دارند و درگیری ها خیلی کمتر می شود.

۳- حتماً" قبل از تدریس درس جدید، خلاصه مطلب قبلی برای دانش آموزان گفته شود و آنها را به هم ربط داد. این کار به دانش آموزانی که حتی دروس قبل را مطالعه نکرده اند اجازه می دهد مطالب را به یاد آرند و در یادگیری مطالب جدید انگیزه پیدا کنند.

۴- اگر وقت اضافه ای در کلاس موجود بود، نباید گذاشت دانش آموزان از سرو کول هم بالا بروند بلکه به نحوی باید آنها را تحت آموزش قرار داد به عنوان مثال صحبت و تبادل نظر در مورد مسایل اجتماعی محل سکونت، یا وضع مدرسه و غیره، دانش آموزان اظهار نظر در جمع را خیلی دوست دارند.

۵- طوری برنامه ریزی شده که هر جلسه با توجه به دوره تحصیلی و پایه، حدود ۳ تا ۵ دقیقه یک رفتار نیکو اجتماعی فردی، و یک روایت یا حدیث مرتبط با دانش آموزان در پایان کلاس ذکر می شود. دانش آموزان آن را یادداشت می کنند این موارد حتی در کلاس ریاضی و تاریخ و غیره هم امکان پذیر است.

۶- با بهره گیری از روش ایفای نقش (برای هر درسی امکان دارد) توسط دانش آموزان، منظور خود و موضوع را سریعتر و بهتر به دانش آموزان منتقل کنید، بهتر است جلسه قبل، قرار ایفای نقش، موضوعات و شرکت کنندگان مشخص شوند.

۷- به صلاح دید معلم می توان هر جلسه یکی از دانش آموزان را به ترتیب انتخاب کرد تا مطالبی در راستای درس را به دانش آموزان ارائه دهد (این کار بین دانش آموزان به نام کنفرانس مشهور است). اگر معلم بتواند اهداف این کار را کاملاً" تشریح و زمینه های آن را فراهم نماید، شاگردان هم بدان علاقمند خواهند شد، در صورتی که همه کلاس در برنامه شرکت کنند، موانعی مانند تمسخر دیگران، اضطراب صحبت در روبروی همکلاسی ها و غیره به تدریج کمتر خواهد شد.

۸- استفاده از ارزشترین و کاراترین تشویق ها یعنی تشویق لفظی (با دلیل نه طبق عادت کلامی) را در کلاس هرگز فراموش نکنید. کلماتی مانند: آفرین! احسنت! خوبه! باریک!...! تشکر! به جا بود! خوشحالم! و غیره اثری شگفت انگیز دارد.

۹- استفاده از تشویق " کف زدن" توسط کل کلاس برای موفقیت های کوچک و بزرگ آنان، یا به دنبال آمادگی کل دانش آموزان یا گروهی از آنان برای پاسخ گویی به درس، اتمام درس، کسب نمرات مطلوب، اظهار نظرهای مناسب و غیره، حال و هوای کلاس را عوض خواهد کرد.

نتیجه گیری

در رویارویی با چالش های آینده، آموزش و پرورش سرمایه ای اجتناب ناپذیر است. تحقق هر آرمانی در آموزش و پرورش، در گروی نیروی انسانی آن یعنی معلمان است که عامل اجرایی آرمانها در محیط عملی هستند و هیچ اصلاحی بدون همکاری و مشارکت فعال آنان انجام نخواهد شد. لذا توجه و بازنگری در برنامه های تربیت معلم، چه قبل و چه حین خدمت ضروری است. بسیاری از کشورها در سال های اخیر توجه خاصی به این امر نشان داده اند. در این راستا نگاهی به برنامه تربیت معلم در ژاپن، نشان می دهد، این برنامه ها به نحوی طراحی شده اند که خود انگیزگی، احساس مسئولیت، علاقه به کار گروهی و توانایی ارزیابی پیشرفت کار در معلمان پرورش یابد و به موازات آن معلمان ژاپنی از ارزش و احترام بالایی، هم به لحاظ علمی و هم به لحاظ اخلاقی و حرفه ای، نسبت به کارکنان مشاغل دیگر اجتماعی برخوردارند.

در اکثریت کشورها آموزش معلمان مد نظر و اهمیت می‌باشد. و برای ارتقاء دانش و علم آنان ، آموزش آنان در دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها انجام می‌پذیرد. و آموزش تکمیلی آنان برخی از طریق آموزش ضمن خدمت و گاهی قبل از خدمت توسط مراکز علمی معتبر و گاهی در کشورهای دیگر انجام می‌پذیرد.

معلمان در فنلاند زمان کمتری را به تدریس نسبت به سایر کشورها اختصاص می‌دهند. یک معلم مدرسه راهنمایی، برای مثال، به‌طور متوسط ۶۰۰ ساعت تدریس در سال انجام می‌دهد، درحالی‌که یک معلم در سطح مشابه در ایالات متحده آمریکا، ۱۰۸۰ ساعت در سال به تدریس اشتغال دارد

معلمان زمان کافی برای ارتقاء تدریس خود به روش‌های مختلف در اختیاردارند. معلمان زمان خود را خارج از کلاس برای برنامه‌ریزی در مورد چگونگی بهبود روش‌های تدریس، تعامل با جامعه و کار روی برنامه درسی و سنجش می‌گذرانند.

در فنلاند معلم‌ها ۶۰۰ ساعت (آمریکا ۱۱۰ ساعت آموزش) در سال درس می‌دهند و در سایر ساعات وقت خود را جهت تربیت اجتماعی کودک و ملاقات با خانواده و همکاران خود می‌گذرانند. در این کشور مدارس در مرکز جامعه و کودک در مرکز مدرسه قرار دارد. هدف مدارس تنها آموزشی دروس نبوده و تربیت کودک و ایجاد زمینه بروز خلاقیت های فردی ارزش بالایی دارد. به همین علت تربیت کودک نه تنها در مدرسه بلکه حتی خارج از مدرسه دنبال می‌شود.

ژاپن تنها کشوری است که در زمینه آموزش معلمان ، اقدامات جدی انجام داده است. در این کشور ، برنامه های تربیت معلم به وسیله کالج ها و دانشگاهها و با تصویب وزارت آموزش، علوم و فرهنگ تهیه می‌شود.

پرورش حرفه ای معلمان که بر مشاهده مشترک و شرکت همگانی در مباحث کلاس درس استوار است، به آنها این امکان را می‌دهد که روشهای یکدیگر را در ارائه یک برنامه درسی در کلاس، با هم مقایسه کنند و از این مقایسه و تبادل نظر درباره روشهای گوناگون، ارائه برنامه درسی واحد را بیاموزند و توانایی های حرفه ای خود را بالا ببرند. آن ها در مباحث مشترک خود می‌آموزند که آموزش مؤثر کدام است و واقعاً چه چیزی برای یاد دادن اهمیت دارد.

منابع

[۱] آبرومند، عزت ا.... (۱۳۷۳). بررسی ابعاد دو زبانگی در استان ایلام در چکیده تحقیقات وزارت آموزش و پرورش. تهران: وزارت آموزش و پرورش. پژوهشکده تعلیم و تربیت.

[۲] اوهانسیان، سیر آرپی و گیلبرت انسره. (۱۳۷۳). نظراتی درباره کاربرد آموزشی بررسی های جامعه شناختی زبان در ج . ب. پراید. جامعه شناسی یادگیری و تدریس زبان. ترجمه سید اکبر میرحسینی، تهران : موسسه انتشارات امیرکبیر.